

vtorek, četrtek in sobota
izhaja in velja v Mari-
boru brez pošiljanja na
dom za vse leto 4 gl. — k.
za pol leta . . 4 . . — k.
za četrt leta . . 2 . . 20 . .

Po pošti:
Za vsa leta 10 gl. — k.
za pol leta . . 5 . . — k.
za četrt leta 2 . . 50 . .

Vredniti in opraviti
je na stolnem trgu (Dom-
plate) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD

Oznani:
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiska 1krat,
5 kr., če se tiska 2krat,
4 kr., če se tiska 3krat,
veče pisemne se plaču-
je po prostoru.
Za vsak tisek je plačat-
kolek (stempel) za 30 k.
Kokopisi se ne vračajo-
topisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 140.

V Mariboru 30. novembra 1869.

Tečaj II.

Pri Sv. Antonu na Pohorji, 19. novembra. [Izv. dop.]

V imenu občanov sv. Antona na Pohorji izrekamo iskreno zahvalo g. dru. Vošnjaku in soboriteljem za izvrstno zastopanje slovenskih pravic in posebno gledé zedinjenja vseh Slovencev v skupno celoto. Slaya!

Lenart Vamlek, župan. Alex Mravak, svetovalec.

Iz Krasa, 16. novembra. [Izv. dop.]

V 2 taborah je iz tisoč in tisoč slovenskih gl. navdušeno odmevalo, da hočemo zedinjeno Slovenijo imeti. Ne bi se torej možem, kateri narod imajo zastopati, katerim smo svojo osodo v roke položili, izgovarjati dalo, da jim niso znane misli in želje slovenskega naroda. Žalibog smo se pri volitvah tolikanj prevarili! Kakor njih dolžnost tirja, željam svojih volilcev popolnoma ustrezati, enako je naša sveta dolžnost našim poslancem javno sporočiti našo nezadovoljnost. Iz toliko gorečnejšo ljubeznijo smo pa udani pravima zastopnikoma, vrlima in hrabrima boriteljema, ktera akoravno le dva, pa vendar neustrašeno na naši strani stojita in se prave narodne poti držita. Živela torej g. dr. Tonkli in g. dr. Žigon. Živela Slovenija!

Jože Živec, župan v Skopem. Andrej Stok, župan v Dotovljah. Anton Gustin, župan v Veliki Repni. Gregor Lacar, svetovalec. Andrej Stojkovič. Janez Trobic, župan v Velikem Dolu. Franc Živec, B. Franc Živec, starešini v Skopem. Luka Stok, Andrej Šuc, svetovalca iz Dutovelj. Andrej Lah, Andrej Širca, Luka Vrabec, Jože Tavčar, starešine. Andrej Tega, župan v Koprioli. Anton Šuc, župan v Pliskovici. Miha Grebanc, župan.

Iz Ribnice na Štorskem, 21. novembra. [Izv. dop.]

Živela gg. dr. Tonkli in dr. Žigon!! Živeli vsi oni poslanci, ki se za popolno ravnopravnost, posebno pa za zedinjeno Slovenijo neustrašeno potegujejo. Čast in Slava jima!! Živela zedinjena Slovenija!!!

Slovinci v Ribnici, Janževem Vrhu, Arlicah in Sv. Antonu na Pohorji.

Iz Celjskega okraja [Izv. dop.]

Način, kako se je z našimi slovenskimi poslanci v deželnem zboru v Gradcu že od nekdaj postopalo, je skeleča rana v srcih slovenskega naroda; razžaljive besede g. Waser-ja pa so nas živo spekle in dozdeva se nam, kakor bi bil bog naše nasprotnike oslepil, da bi se s tem prej pogubili. Predolgo je slovenski narod vsakovrstne krivice prepohleвно trpel; predolgo, dá zlo predolgo smo bili brez vse veljave v državi, za katero smo že neizmerno veliko premoženja in krvi darovali; predolgo smo zaupali možem, ki niso imeli pravega srca do nas in še dandenes ne poznajo naših razmer, naših potreb in naših želja. Bog ni odločil, ka bi moral slovenski narod poginuti, on je kakor vsak drugi narod poklican, ka se svobodno razvija, duševno in gmotno napreduje. Mi Slovenci bi se mogli pred svetom in sedanjem razsvetljenim stoletjem sramovati, ako bi hoteli v tistih okovih nevednosti, odvisnosti, neveljavnosti in siromaštva še zanaprej ostati, kakor smo skoz — bogu bodi potoženo — tisoč let bili.

Geslo slovenskega naroda je v novi dobi: Naprej! Naprej na tistem

potu, po katerem se ljudske čednosti razvijajo in prava ljudska omika zadobiti zmore.

Naši slovenski poslanci v štajarskem deželnem zboru so se zvesto našega narodnega gesla držali; nevstrašljiva gospoda Herman in dr. Vošnjak sta se kakor zmirom, tudi letos po svojem poštenem prepričanju za pravico in resnico potegovala. Presrečno hvalo toraj pred vsem izrekamo našim poslancem: Živila gospoda Herman in Vošnjak! Živila mnogaja leta v korist narodu slovenskemu! Živeli pa tudi vsi drugi zvesti podporniki našega narodnega prava. Večna sramota pa našim odpadnikom in tistim, ki naše pravične tirjatve za lažni in strastjo ovirajo in kakor že omenjeno, v deželnem zboru z grdim psovanjem zatirati skušajo. Naj pa ti možje počnejo, kar njim drago, mi od naših tirjatev za las ne odstopimo. Ne udajmo se! Živeli naši slovenski poslanci! Živela Slovenija zedinjena.

Županija Grajska vas, novembra meseca 1869.

L. S. Gašpar Šorn, župan.
France Kosem, svetovalec.
France Cizej, "
Matevž Vasič, odbornik.
Blaž Šibret, "
Jaka Maziv, posestnik.

Županija Gomilsko, novembra meseca 1869.

Juri Virant, župan.
Jožef Rizmaul, posestnik.

Županija M. Reka, novembra meseca 1869.

L. S. Anton Lobraikar, župan.
Jaka Poznič, odbornik.
Janez Kotnik, "

Županija sv. Juri pod Tabrom, novembra meseca 1869.

L. S. Janez Winter, župan.
Martin Krašovec, "
Valentin Južna, svetovalec.
France Globočnik, odbornik.
Matija Sevnik, obč. tajnik.

Županija Vranskega trga, 19. novembra 1869.

L. S. Leopold Šventner, župan.
Anton Pajk, grajščak in svetovalec.
Luka Gradišnik, odbornik in zdravnik.
France Šentak, okrajni odbornik, občinski svetovalec in vel. posestnik.
J. S. Oset, trgovec in posestnik.
Jože Pirš, okrajni tajnik.

Pruska politika in Prusomani.

☞ Dobro vemo in skoro že tudi čutimo, koliko čestiteljev ima pri

Listek.

Balkanski poluotok.

(Zemljepisne in najnovejše zgodovinske črtice o balkanskem ali grško-turškem poluotoku, spisal M. Mihaeljev.)

(Dalje)

Za krt častni, kiem se krti,
Za krt častni in slobodu slatno.
Iv. Mažuranič.

Grška uporna vojna 1821—1827

VIII.

Sprememba evropske politike, ktero je lord Kanning drugače sukati začel, je hitro napredovala; evropske velevalsti so že začele od sultana zahtevati, da bi nečloveški vojski konec storil in Grkom take pogoje predložil, ktere bi oni sprejeti mogli. Pa sultan se je vpiral in protestiral proti vsa-cemu tujemu vtikanju v njegove zadeve. Ali vse to mu ni nič pomagalo, kajti vtikanje v njegove zadeve je nenadoma prišlo in sicer od Angležke, Francozke in Ruske.

Angležki vladi je rastoča moč Mehemed Ala, ki je imel Egipt, arabsko primorje, Kreto in cipriški otok v svoji oblasti, in si že skoraj ves Peloponez osvojil, toliko skrbi prizadevala, da je po dobrem preudarku manjše zelo izvo-lila, to je, rajše je dopustila, da naj Turčija Ruski nasproti oslabi. Močno egiptovsko kraljestvo bi imelo tako rekoč ključ do izhodnje Indije, ktera dežela Angležki največ bogastva donosa, in brez ktere bi Angleži ne mogli dande-nešnji to biti, kar so v resnici. Tudi bi močno egiptovsko kraljestvo kot naravni francozki zaveznik angležki oblasti v sredozemskem morji resno pre-tilo; zaradi tega se je angleški politiki boljše dozdevalo egiptovsko kraljestvo v njegovi rasti ovirati, kakor pa sultana braniti nekterih majhnih žrtve in zgub. Vojski že enkrat konec storiti so zahtevale tudi trgovske koristi, ker so grški morski gusari levantinsko trgovino skoraj uničili*, in poslednjič je

tudi človeško čustvo to pospeševalo, ktero se je upiralo proti sistematično uničevalni Ibrahimovi vojni.* Iz teh razlogov je podala Angležka ruskemu caru svojo roko in Nicola I. (car od 1. decembra 1825; Škander je umrl isti dan in leto v Taganrogu, mestu na azovskem morji) se je poslužil z veseljem te prilike trdno se nadejaje, da bode Turčiji udarec zadal, kateri ji ne bo šel nikdar več iz spomina, ter je v resnici stopil na noge kot zaštitnik grških kristijanov. Tudi na Francozkem je bilo javno mnenje odločno Grkom ugodno in je hotela tudi vlada javno mnenje za seboj imeti; vrh tega je bila Fran-cozka tadaj že v skrivni zvezi z Rusko, ktera zveza se pa ni mogla vsled nekterih ovir popolnoma razviti. Te 3 velevalsti so sklenile 6. junija v Pe-terburgu pogodbo, v kteri se je osvobodnje Grške izreklo, vendar pa le v toliko, da naj ima ona po izgledu Srbije, Moldavije in Rumunjske lastno vlado in upravo, sultanu pa naj vsakoletni poplatek (tribut) odrajtuje. Vsled te pogodbe priplava v sredozemsko morje angležko, francozko in rusko brodovje pod izvrstnimi admirali Kodrington-om, Rigny-om in Heyden-om, ki so Ibrahim paši naznanili, da imajo nalogo krvavemu mesarenju in stiskanju konec sto-riti, če ne drugače pa z oroženo silo. Ibrahim si je prizadeval se izgovarjati, ko so pa, hotele njegove vojaške ladije iz pristanišča odjadrati, jih je Kodring-ton s topovi pozdravljal nazaj zagnal; vsled te dogodbe je egiptovska vojska v Majni (v Peloponezu) vse pokončevaje naprej drla.

20. oktobra je priplavalo združeno brodovje v Navarinski pristan, kjer je na broji manjše turško-egiptovsko brodovje na sidrih stalo. Admirali za-štitnih vlasti so morali vedeti, da turški mornarji in vojščaki tega prihoda ne-vernikov, — ker je k njim zedinjeno krščansko brodovje kot na boj in dražbo pozivljajoče prijadralo, — ne bodo mirno gledali, ampak da jih bodo s psov-kami in posamesnimi streli pozdravili, in da bo to znamenje k občnemu boju po katerem so častniki in prostaki močno hrepeneli. Kodringtonovo mnenje, (on je posebno, da bi se proslavil, bitko želel) ker je turški značaj dobro poznal, se je vresničilo; nektare strele, ktere je turška fregata na neko an-gleško ladijo sprožila, so Angleži Turkom precej povrnil, ter zdajci začno redne ladije tako jako s svojimi topovi streljati, da je bilo turško-egiptovsko

*) Grški mornarji so bili primorani se tega dela v tistem vojskiškim času lotiti, kajti drugače jim ni bilo mogoče živeti, in stiskam domovini pomagati. Pis.

*) Može so morili, žene in otroke pa v harne in sužnost prodajali. Pis.

nas v Cislajtani ne toliko nemška, kolikor bolj pruska stvar. Da imamo pri nas namreč Nemcev in Polunemcev, ki se v prusizmu lahko z vsakim Löwe-jem in Virhov-om mérjijo, o tem je sodba v Avstriji že dognana. Ne samo posameznikov, ampak celih družin in dolgih in širokih listov šteje ta stranka v Avstriji; ako bi nam ne branila trda tiskovna postava, trčili bi celo, da so med našimi Prusomani še viši gospodje, ktere bi se dalo po imenih poklicati, s prstom pokazati — viši gospodje poleg dobro plačanih časnika-jev, ki so pripravljeni služiti vsaki stranki. Zato je dobro in za vsakega slovanskega rodoljuba važno, da se briga za nemško in posebno prusko vprašanje; kajti pravo spoznanje je prva pogodba in prvi začetek vsega političkega delovanja.

V sledujočih vrsticah mi bodi torej dovoljeno, po dobrih izvirnikih prusko državo tako popisati, kakoršna zdaj v resnici je. Posebno onim, ki preveč ali premalo o Prusiji vedó, naj bode moj popis v podučenje. Iz tega bodo videli, kaj so in kam mérjijo oni možje in mladeniči, ki so v Prusijo kakor nekdanji Mohamedanci v Meko zamaknjeni.

Tajiti se ne dá, ka je pruska država med nemškimi najmočnejša in najbolj učena. Ali koliko stoji ta moč in učenost prusko mladino! Ona je na prvo z učenjem tako preobložena, da vsa izmečkana in zmolzena šole zapušča ter se v kasarne preseljuje. Težko je razsoditi, ktero mučilišče je huje, šola ali kasarna. Kako se pruska inteligenca v mladeniče pluje in pha, o tem krasno podučuje posebna statistična knjiga o vojaštvu, ktero je nedavno predsednik statističnega društva pruskega, dr. Engel izdal. V tem delu dokazuje, ka niti deset procentov enoletnih prostovoljcev ni za vojaško službo telesno sposobnih. Kratkovidnost, hiranje na prsih, neduha in občna slabost postave med temi učenimi mučenci kakor kuga vlada. To so krasni plodi one pruske dresure, ktero avstrijska ministerstva v naša tla iz Prusije presajajo. Ako k temu jemljemo nerazumljivi nemški jezik, v kterem se mora mnogi, skoro največji del avstrijskih Slovanov na dušno in telesno kvar podučevati, tedaj ni težko proračuniti, kam bode naša zdrava v šole prišedša mladina s časom prišla. V takem podnaukovanji je najhujše orožje proti slovanski mladini upotrebljeno. Statistični pregledi bodo tudi pri naših čilih narodih v kratkem vedeli o enakih naopačnostih pripovedovati. Kakor želodec ne more preleti tega, kar je preveč, tako tudi možganom preobila dušna krma jame presedati! —

Še slabejša osoda čaka mladih vojakov iz šol stopivših, ki prihajajo pod podčastnike, kterih skoro edina zabava je trpinčenje in vežbanje novincev. Da se v tem oziru posebno podvrženim deželam, namreč Hanoverancem slabo godi, o tem vé pruska kronika novih dokazov navesti. Neki pruski korporal je na neki loki četrto mladih Hanoverancev na vse načine trpinčil ter jih šeskal in s sabljo bil. To opazuje neki zidarski mojster ter reč višim poveljnikom naznani. Ali zato je bil od sodnikov kakor natolcavalec v prvi instanci obsojen in še lev drugi, — potem ko so oni štirje vojniki prisegli, oproščen. Nekaj enakega se je tudi (in gotovo ne enkrat) v Šlezviku zgodilo, kjer pa je po sodnikih bilo spoznano, ka je oficir mlade vojake z golo sabljo samo malo o plečih potipal (berührt). Kakó se podvrženi prebivalci nemški takega pruskega vežbanja veselé, ni treba popisovati. Onim navdušenim mladim Prusomanom, ki se v prusko vojaštvo zamaknjeni, želimo, naj to stvar sami enkrat okusijo!

Kar se pruskega vojaštva tiče, o tem vé posebno za leta 66. pruska zgodovina marsičesa povedati. Presodimo n. p. le eno novejših dogodeb, podretje langensalskega spomenika v Cellu na Hanoveranskem! Vse deželne oblasti so privolile pismeno, da se sme ta spominek hanoveranskega domo-

brodovje v malih urah uničeno, razen ene same fregate in nekterih malih ladij (angleška admiralna ladija „Azija“ je v pol uri turško generalno ladijo v čisto razstrelila.)

Vsled te za Turke pogubonosne bitve je Evropa od veselja odmevala, zraven pa so se tudi glasovi slišali, da so bili tadaj kristjani barbarji, ker niso le s svojo oholostjo bitki povod dali, ampak da so v njej vse nemilo uničili, da so celo tudi ladijne podrtine (wracks), ki so bile z ranjenci napolnjene, še po bitki razdžali in s streljanjem potopili. Angleški minister je to zgodbo javno grajal, („untoward event“) kajti komu je bolj ugajalo, kakor Rusiji, ki je po uničenju turškega brodovja na Črnem morji prevago dobila? Sultan Mahmud je bil silno razkačen, vendar je turške prebivalce v Carigradu vsaj toliko brzdal, da niso zopet na kristijane planili in jih popolnoma uničili. Ruska nameravaje se s Turško v kratkem vojskovati jej je stala na potu, da ni mogla poslednja srednje Grške resno napasti, in ker je vrh tega tudi 16000 Francozov pod maršalom Maison-om na suho stopilo, je bil Ibrahim primoran iz Peloponeza oditi. Pri vsem tem je bila Grška v brezupnem stanju, vlada je popolnoma onemogla, kapetani so cele iz nauplijskih trdnjav drug na drugega streljali, posamezna početja n. pr. proti Kios-u, Prevesi, Zeitunu itd. so jim popolnoma spodletela, in ravno tako niso mogli Turkov iz Beocije in Atike pregnati.

Med tem je prišel Kapo d' Istria konec januarja 1828 v Grško, ter je kot predsednik z diktatorsko oblastjo vladati začel; ves vpliv Ruske je imel za se, tedaj tudi vojaško stranko, nasproti pa so mu bili Majnoti (v Moreji) in Otočani (prebivalci otokov) tim bolj sovražni. Nastala je zopet domača vojska. Minalis je sežgal vojaške ladije, ki so grške države bile, bojé se, da si jih bode ruski admiral prisvojil. Srd je čedalje bolj z vsakim dnevom rastel, pa najbrže bi bil sicer modri predsednik nasprotno stranko nadvladal, in si jo pridobil, ko bi ga ne bila 9. oktobra 1831 dva sinova majnotskega glavarja Petra Mauromihalja zavrtno umorila. Njegovi bratje Augustin in Viaro (Vivro) Kapo d' Istria so se še nekaj časa držali, pa po odpadu Rumeljotov (prebivalci srednje grške se poloponežkim nasproti tako imenujejo) so bili primorani se vladarstvu odpovedati, pa tudi naslednja časna vlada ni imela dovolj moči, da bi zamogla žalostno domačo vojsko ustaviti.

(Dalje prih.)

ljubja v Cell-u postaviti, in sodniki so naprej določili kazen 100 tolarjev za vsacega, kdor bi ta spominek oškodoval, ker se je od prusomanske strani tega bati bilo. Ko pa je kamen že na pol postavljen bil, pusti ga vojaški poveljnik po vojakihi podreti, izgovorjaje se, ka je ono mesto, kjer bi spominek imel stati, lastnina vojakov, a ne mestjanov. Vse pritožbe v pruskem deželnem zboru, ves krik, vse prizadevanje proti temu barbarizmu je bilo zastoj, niti do zdaj niso Hanoveranci zadostjenja dosegli. Takó si pruska prizadeva s kruto in besno roko vsaki spomin na pretekle čase iz src svojih podvrženih ljudstev iztrgati. Nas groza objemlje premisleče, kako bi Prusi v slovanskih podvrženih krajih delali. Vi Prusomančki! denes Hanoverancem, jutri Vam! —

Tako se tudi v razkričanem Šlezviku z Danci neusmiljeno postopa. Na vsak mogoči način se nemški živelj podpira pri ustanovitvi učilišč, pri razdeljenji pravic, posebno pri volitvah, in v Flensburgu, n. pr. so volitve takó pod pruskim vplivom se vršile, da je izmed skoro čisto danskega prebivalstva samo 10 odbornikov danskih, večina 13 pa iz redko naseljenih (uradnikov) Nemcev izbrana. Po kmetih pa se tako očita krivica Dancem dela, da ti vsi razjarjeni z vilami in grabljami mesta in gospodske napadajo. —

Pri tem nepravničnem postopanju proti podvrženim pa pruska vlada tudi proti lastnim svojim podložnikom čisto enako ostro in neobzirno postopa. Vsaka iskrica svobodomisljenja se na krute načine zadušuje. Tako so Berolinci hoteli 10. novembra Šilerju spominek postaviti. Vse je že bilo določeno za ono svetkovino; na enkrat, v zadnjem trenutku pride prepoved, češ, da se na onem mestu, kjer bi spominek imel stati, mora „cesta“ napraviti, o kateri preje nikdo ne bi bil sanjal. Pruska vlada se je bala, da bi se pri svečanosti bila kaka svobodna beseda med množico zaslišala. Tako je z nemško kulturo sredi blažene Prusije. Kaj pravijo k temu barbarizmu naši Prusomani, ki nimajo drugega na jeziku kakor nemško omiko, slavo nemškega pesništva, ki pripovedujejo, da mi sovražimo nemške pesnike, nemško učenost, nemški liberalizem! Take reči se gode v nemških Atenah, v metropoli nemške vednosti in nemške učenosti, v Berolinu.

Predolgo bi bilo, ko bi hotel čitatelje še z mnogimi drugimi prikaznimi pravega, neolišpanega Prusizma seznaniti. Imenovane kažejo dovolj, da je v Prusiji nekaj puhlo in prhnelo, da, če se prusizem bliže pogleda, on drugega nij kakor visokodoneč — absolutizem v vsakem obziru Pruski narod je in ostane ohol, nestrpljiv, in to ga bode tudi ponižalo. Gospodom Prusomanom pa povemo: ogledite se v pruskem zrcalu in tam bodele sebe našli. Kakoršen vaš ideal, takošni vi. Samo to si zapomnite: da nas Slovane vaš Prusija nikakor ne mika; bodite sami v njej srečni! Naša in Vaša pota so ločena!

Dalmatinski upor.

Kako bi se bilo dalo dalmatinskemu uporu v okom priti, kako bi ga bilo mogoče potlačiti, kdo je kriv sramotne hibe, ktero si je šla naša inteligentna armada k divjim Bokeljem iskat, koga zarad nje na odgovor poklicati, ta in enaka vprašanja se zdaj, ko je že večidel vse prepozno, pusté prav dober kup razglabati in dunajsko kakor tudi provincijalno časnika-stvo je z vsemi štirimi na delu. Naj delajo! Mi mislimo, da svojim bralcem bolje ustrežemo, če jim popišemo to hibo samo. Gotovo je, da je bil general Auersperg jako previden v tem, da bi se po Avstriji ne zvedelo, kar se je v Dalmaciji godilo. Telegraf je bil čisto njegov in smelo se je le brzojavljati, kar je on ali njegov namestnik dopustil in kader je to dopustil, na kar je bilo včasih treba dolgo časa čakati. Dasiravno je tako imel telegraf prav za prav sam za-se, vendar je dunajsko vlado nekoliko dni pustil brez vsacega sporočila, tako da so ga morali iz Dunaja pozvati, naj vsakako poroča, kaj je z armado. Kako je poročal, pokazali smo zadnjič na telegramu, ki je zdaj še le prav smešen, ko so se razmere in dogodki razvedeli po privatni poti. Zdaj je tudi „Wien. Ztg.“ prinesla uradno sporočilo. Prostori našega lista so premajhni, da bi mogli priobčiti vse sporočilo. Toliko naj povemo, da je gen. Auersperg svoje operacije proti Krivošji izvrševal z vsemi krđeli, kar jih ima na razpolaganje, izvzemši le dva bataljona — in da se je z vsemi moral umakniti hrtabremu nasprotniku. „Wand.“, ki ima skoraj najbolj objektivnega poročevalca v Dalmaciji, piše 19. nov.: „Včeraj je imel polk nadvojvoda Albreht hud dan. Espedicija v Krivošje in Dragalji je dobila strahovito hibo. 3. bataljon je namreč marširal iz Poljune v defilé na levi Hana. Han je 6000⁹ visoka gora, pod goro se vleče ozka cesta v Dragalji. S te ceste so vojaki zagledali upornike na gori, kterih je okolo 400 pričakovalo vojake. Ko so vojaki prišli sredi gore, spustili so uporniki cele kupe kamenja na vojake. Tudi streljali so. Vojaki so vendar prišli na vrh, tu pa so uporniki od vseh strani začeli nanje streljati, tako da so se morali vojaki v beg spustiti. Beg je bil jako krvav, zlasti ker omenjeni bataljon ni dobil nobene pomoči niti od polka Maroičiča, ki je stal na nasprotni gori, niti od 9. lovškega polka. Padli so 4 častniki, nekoliko je ranjenih, tudi obrist je bil v veliki nevarnosti. Vojakov je mrtvih in onih za ktere ne vedo, blizo 80. Ranjenih so 40 pripeljali v Rizano. Od 10. kompanije s 153 možmi se jih je vrnilo samo 80 in ti so zdelani in sestradani. V včerajšnji bitki jih je vsega vkup padlo okoli 200. Bitka je trajala več kakor 12 ur. Častniki hvalijo hrabrost upornikov in jih celo mnogo više cené nego Črnogorce. Polk Maroičičev, 9. lovski bataljon je marširal denes (19) v Dragalji, nekoliko je lahko, 2 težko ranjena, in 1 častnik, ki je raz skale padel v globino.“ Ravno isti dopisnik popisuje nevarno stanje glavnega kvartirja samega, kterega toliko da niso vsega vjeli in pravi: „Glavni kvatir se je začel ob 3. uri popoldne od Cerkvice proti Dragalju pomikati. Mislili so namreč, da na tej poti upornikov ni, razen tega so bili na levi in na desni razpostavljeni polki Maroičič in Albrecht in pa 9. lovski bataljon. Glavni kvatir je spremljalo samo kach 12 žandarjev. Ko je general Auersperg z vsem go-

neralstvom prišel do dragaljske struge, napade ga nepričakovano med Stopo in Gradovino 60 upornikov. Ker je pred Auerspergom še bila četa, ki je živez tirala v Dragaljš, napadli so uporniki najprvo to četo in so jo tudi vzeli. Četa je imela 40 tovarne živine z gonjaci in voditelji. Častniki glavnega kvartirja so se morali hitro v beg spustiti, samo da so si sigoilo življenje oteli. S seboj so imeli vso bagažo in vse kancelijske potrebščine za glavni kvartir; vse to kakor tudi obleko, perilo in tudi nekoliko plaščev so morali upornikom prepustiti. Uporniki so se brigali samo za te stvari in ko so ves glavni kvartir zapodili, niti za njim streljali niso, pustili so jih bežati. Vsled te hibe je denes ves glavni kvartir ob petih prišel v Rizano, spremljali ste ga dve kompaniji Maroičičevi. Samo gen. Auersperg je rešil svojo bagažo; kovčeg pa, kjer je bila topografska karta kotorskega okraja, potem pisanja in kancelijske potrebščine vse je ostalo upornikom. Še tisti večer je ves glavni kvartir na vojni ladiji „Lucia“ odjadrat v Kotor. To je v kratkem osoda naše ekspedicije proti Bokeljem. G. Auersperg v svojem sporočilu še pravi, da je sreča, ka je letos vreme tako ugodno. Kaj bi neki bilo, ko bi bilo še vreme neugodnejše, ko je že zdaj naša vojska iz upornih gor tako bežala, da se niti v dolini ni vstavila, ampak da je bežala še na ladije, in po ladjah v Kotor!

Iz Trsta nam piše naš dopisnik 26. t. m.: „Zvedel sem denes prav važne novice iz Dalmacije. Uporniki so strašno razkačeni in se ne mislijo tako hitro ukloniti avstrijski pesti. Pripoveduje se, da je Auersperg poslal v Cetinje grovizno pismo, da bi kneza spravil na svojo plat, a knez zdaj sam ne more več svojih ljudi brzdati, ko bi tudi hotel. Nikola zdaj ne more več svojim sokolom braniti, da bi ne pomagali svojim bratom Bokeljem. Tukajšnji laški list je dobil 24. t. m. iz Kotora tale telegram: Že dva dni dežuje, zaradi tega se je morala armada iz Kotorskega umakniti. Operacije proti Krivošijanom so opuščene, morebiti za vso zimo, ker se je začela Črnogora oboroževati. Hribi krivošijanski so z vojniki dobro obsojstavljeni, da bi branili upornikom stopiti v zvezo z uporno župo. Ravno isti dan se je telegrafiralo iz Dobrovnika semkaj: V Boki je že 5 dni južno vreme, krdela so se iz gor umaknila, vse je bolno.

Na dalje sem zvedel od Lojdovih mornarjev, in se to tudi potrjuje, da je bila 19. t. m. pri Brajču, Majni in Pobori tako krvava bitka, da je od ene kompanije 22. polka Wimpfen ostalo samo 23, pišem tri in dvajset mož. Tudi se sliši, da je trdnjava Dragaljš upornikom prišla v roke.“ —

„Kraljevi Gradec numero II.“ kličejo „Narodni Listy“ in pravijo: Čudna, prečudna reč je to, da je vsako ministerstvo pri nas od leta 1848 sem, zaznamovano s kako veliko izgubo vojske, — izgubo ki je osodna za notranjo politiko. To je kakor sodba božja... Telegraf je po vsem svetu raznesel novice, da je Avstrija tepena od ene pesti hrabrih kmetov. In kaj poreče svet, kaj poreko ljudje pri nas? — „Zatočnik“ govoreč o tem potolčenji c. kr. armade pravi: „Kdo ne bo razvidel, da avstrijska vojska nima nikjer sreče, kjer mora braniti ničvredno politiko nemških slovonožrnih centralistov. Vi še ne znate kakov je slovanski lev. On je do zdaj svojo levjo moč za cesarja in cesarstvo trosil. Vi ste to zvrnili, osvestite se, dokler je čas.“ — Nemški časopis „Warrens Wochenschrift“ pravi z nemškega stališča: „Žalibog da se pokazuje resnica, da smo bili v Dalmaciji sami svoji sovažniki, da smo divjali z neumnostjo in energijo zoper sebe. Narodi so nam sovražni, ki so bili dozdej najtrdnjeje podpore države. Ne ruski agenti, temuč ukazi lastnega ministerstva so ustajo zbudili, ki morda naznamuje začetek vzhodnega požara. Spoštovanje in strah pred Avstrijo gine. Ako Avstrija zdaj vojsko s Črnogoro začne, bode to imelo evropsko važnost. Rusija bo vojsko ob Galiciji postavila in v strahu bo cela Evropa. Za vse to ima težko odgovornost zdanje ministerstvo, kterega naredbe so krive vsega. Cesar se bo pač moral po družih ljudeh ozreti, ki bodo znali bolje varovati interese države.“

Kmetijska družba kranjska

je imela 24. t. m. svoj občni zbor v Ljubljani. Zbralo se je bilo 65 udov, med temi tudi dež. predsednik pl. Eybesfeld in dež. glavar Wurzbach. Podpredsednik dr. E. H. Costa je zbor pričel s slovenskim in nemškim nagovorom. Zbor je na znanje vzel nektera sporočila in račune osrednjega odbora. Onih 10.000 f., ktere je kmetijsko ministerstvo družbi na razpolaganje prepustilo, porabilo se je zato, da so se nakupili plemeni biki, za nagrade bikom in kravam, za povzdigo orčjereje na Kranjskem, za sadje in vinorejo, med zadnjimi za prestavo Schleicherjeve kujige: die der landwirthschaft nützlichen Thiere v slovensko; nakupilo se je seme za svilorejo, zboljšano orodje in še mnogo enacega. Za 500 f. je sestavil g. Schollmayer statistiko žetev na Kranjskem, ktera se je z natančnim podpisom in 2 slikama poslala ministerstvu s prošnjo, naj bi slednje družbi prepustilo 300 iztisov v porabo, ko bi bila po Schollmayru izdelana statistika tiskanja vredna.

Ipavske podružnice prošnja, naj bi se izdala posebna postava za vinsko trgiranje, vzbudila je dolg razgovor. Pl. Gutmannsthal je poudarjal, da take postave ni treba, ako se da v tej zadevi kaj pomagati, pomagalo se bo le s podukom, nikakor pa ne z zaukazi. Obvelja nasvet dež. glavarja Wurzbacha, naj se že obstoječa postava od leta 1861, ki pa ni nikdar v moč stopila, po potrebi popravi. — Na vladno vprašanje se odloči, da se naj vojaki od srede aprila do konca junija od dela jemljo k vojaškemu vezbanju, ker jih tačas pri delu najlaže pogrešajo.

Za predsednika se izvoli dež. glavar Wurzbach z 58 glasovi. Novo izvoljeni se v slov. in nemškem jeziku zahvaljuje in sprejme volitev. V osrednji odbor se zopet volijo gg. Gutmannsthal, Pregl, Schollmayer in Debevec. — Za častne ude iz Štirske so izvoljeni: graf Vetter von der Lilie, bar. Washington, za dopisovalnega uda g. inženir Marek v Gradcu,

Pri popoldanšnji seji svetuje odbornik Seunig v imenu osrednjega

odbora, naj se napravi posebno društvo za povzdigo konjereje na Kranjskem. Nasvet je zbudil živo debato, ktere so se udeleževali Gutmannsthal, ki je svetoval, naj bi se vpeljali konjski semnji v Ljubljani, Wurzbach, Schollmayer in bar. Roschitz, ki svetuje, naj bi se konj zlahtnega plemena izžrebavali med društveniki. Dr. Bleiweis je proti vsem tem nasvetom, in sam nasvetuje, naj osrednji odbor poroča v prihodnjem zboru o vseh teh nasvetih in o tem, kako bi se dala povzdigniti konjereja na Kranjskem. Bleiweisov nasvet pri glasovanju obvelja.

G. Dolencec jun. iz Ipave, ki je bil na državne in društvene stroške poslan v specialno šolo v Schoenberg na Moravskem, v daljem slovenskem govoru razvija, kako bi se dalo zboljšati predivstvo na Kranjskem in svetuje: 1. naj bi se kupovalo rusko in holandsko seme, 2. naj bi se izdala slov. brošura o predivstvu, 3. naj bi se namestil popotni učitelj za poduk v tej stroki, 4. naj bi se napravili zavodi, kjer bi se predivo pripravljalo in izdelavalo. Tem nasvetom pristavi še bar. Roschitz, naj bi se vsako loto napravile izložbe predivskih pridelkov. Vsi ti nasveti se potrdijo.

Na ogled se je postavilo različno rusko in holandsko predivo, trlice itd. Graf Lanthieri obeča, da brezplačno prepusti svoje posestvo vinorejski šoli, ko bi se za Kranjsko kedaj napravljala.

Sprejme se Gutmannsthalov nasvet, naj ima v prihodnje društvo po dvoje občnih zborov na leto. Prihodnji zbor bode meseca maja. Po zborovanji so imeli družabniki skupno kosilo v čitalnici. „Danica“ piše pri tej priliki: Pri skupnem kosilu v čitalnici se je razodevala prijaznost med raznimi strankami, ki v denšnjem razdjanem času sru prav dobro dé, in morebiti ne rečemo preveč, ako upanje razodenemo, da ravno kmetijska družba, ki splošne koristi sklepa, utegne biti tudi nekako sredstvo k pomirovanju med strankama in k čedalje večji edinosti v deželi. Na to so merile tudi marsiktere zdravice, in zlasti prav lepa čutila, ki jih je razodel o tej priliki novi g. predsednik o delavnosti in spoštovanji duhovskega stanu.

Dopisi.

Iz Dunaja, 26. nov. H. G. [Izv. dop.] Po dolzem pretrganji zopet od tu nekaj. — Narodni boj se bije zdaj povsod, torej tudi tu na Dunaji, in zlasti na vseučiliščih. Pred dvema leti je bil namreč prvi oster razpor med slovanskimi in nemškimi študenti. Začetek in konec je bil v „akademnem leseverein-u“, kjer je bilo zbirališče studentovstva vseh narodov. Ko so Nemci videli, da Slovanje čedalje bolj prevagujejo, hoteli so jih izpahiti ali vsaj ponižati. Pri reviziji statutov je bil paragraf vzet vanje, da ima „leseverein“ nemški značaj. Slovanje so se vzdignili zoper to in so branili, ne slovanski, temuč akademski, mednarodni značaj. Slovanskih udov je bilo okoli 300 in zmagali bi bili, ko bi ne bili Magjari in Lahi z Nemci potegnili. Nemški značaj je obveljal. Slovanje so bili tako moralčno prisiljeni izstopiti. Izguba toliko udov je bil vendar velik udar za leseverein. Ali Nemci z Magjari vred so se tolažili, kakor se je dalo več nego dve leti. Nemci so pa letos tudi Magjarom nasproti začeli ošabno se obnašati in poslednji so čutili, da črevelj nemškega značaja žuli tudi njih. Ali Nemcem in židom niso bili kos, zato so — Slovane, ktere so pred malo časom pregnati pomagali, na pomoč poklicali. Slovanje so ta poklic prevzeli, imeli že več posvetovalnih zborov in upajo premagati. V prvem njihovem shodu jih je bilo baje nad 200 zbranih. Slovenec Š. je govoril s tacim navduševanjem, da se je skoro sobana tresla klicev in pritrdjevanj.

Žalost, bitka žalost nas obhaja vse, ko vidimo, kako se v domovini godi, ko vidimo kako prvi izmed naroda s svojo nedoslednostjo narod domá demoralizirajo! Dal bog, da bi nam iz mladine vzrastli bolji nevstrašeneji značajji! Poguma je treba!

Situacija je tu jako temna in mrkla. Kam je šel državni patrijotizem? Ni ga nikjer. Kolikor tudi naši časopisi pišejo o „razbojnikih“ dalmatinskih, o rezanji ušes itd., — občinstvo sodi tudi tu drugače. To niso razbojniki, ki dadó svoje hiše požgati, ki umrjo za tisto, kar za pravico spoznajo. Drugače bi se bilo imelo ravnati z njimi. In kdo nam je porok, da se plamen, ki je denes v jugu, jutri ne zablisne drugje? Kaj bo!

Iz Prage, 24. nov. [Iz. dp.] 29. t. m. bodo v Pragi dopolnitne volitve za mestni odbor in sicer voli Staro mesto 8, Novo mesto 10, Mala stran 4 in Židovsko mesto 2 zastopnika. V ta namen sta dva volilna odbora, narodni („napredek“) in nemški (kazina) razglasila kandidatne liste in oklic volilcem. — Kazina je tudi letos kakor vsako leto sedla na visocega konja: Nemštvo in nemsko kulturo, ter iz tega stališča priporoča česku mestu nemške kandidate. Pa kazina drugače misli, nego fakta kažejo, ali: ona prezira $\frac{1}{4}$ českih prebivalcev in njih delavnost, ter govori le o $\frac{1}{4}$, o nemških prebivalcih, o nemškem duhu, stanovitnosti in pridnosti, „kteri so bili vzrok, da se je še nedavno govorilo, Praga je naj lepše mesto Nemčije.“ Vse, kar je lepega, umetnega, koristnega, vse to so (po tem oklicu) vstvarili: „dajčer birgersin und dajčer flajs“; k temu naj pride še „dajčer bidersin und dajčre ajnigkait“ in zmagala bo gotovo — česka stranka. Kdor Prago količkaj pozna, bi bil vedno mislil, da je Praga česko mesto, prebivalci njeni slovanski, pa ako bi ne čital nemškega oklica „someščanom“, bi bil v tej reči še zmeraj slabo podučen. — Krasni železni most, lepe nasade v mestu in bližnji okolici, vse kar bi obiskovalca zanimalo, je napravilo mestno svetovalstvo, čigar členi so skoraj vsi podpisali česko deklaracijo, ne pa udje nemške „skazine.“ Ako je Praga nemška, zakaj je pa v mestnem zastopu samo 10 Nemcev, ostalih 80 pa Čehov; zakaj se volijo v mestni odbor in deželni zbor samo Čehi, zakaj se govori večidel le česki, ako je Praga nemška? Sicer pa se bo edino zveličavna nemška kazina 29. t. m. sama prepričala, je li Praga nemška ali česka. Kakor lani pod izjemnim stanom, tako bodo letos zmagali narodni volici povsod, kjer narodnjaki kandidirajo. — Vlada ali c. kr. šolski svetovalci so iznašli novo orodje, kako

se vsaj malo maščevati nad zmago českih deklarantov. Tako so se jeli izpuščati iz služeb vsi učitelji, ki so ali agitirali ali pa sami glasovali za deklarante. Slišati je, da bodo zgubili vsi taki učitelji svoje službe. Tudi se je prepoval shod učiteljev v Mladi Boleslavi ravno preden se je imel pričeti in ko so se bili učitelji iz dalmih krajev sešli, meni nič tebi nič. — Zadnjič omenjena konačna obravnava se je v saboto sklenila in obsojeni so: Bartik na eno leto, Bothe in Kunc na 6 mesecev težkega zapor. Rozsypal in Bezdek sta za nekriva spoznana. Čudna je motivacija razsodbe: dva sta obsojena, ker sta se držala popolnoma svojih instrukcij in ker nista ravnala po svoji pameti; eden pa, ker se instrukcij ni držal.

Politični razgled.

Iz Dunaja se piše, da se shajajo generali v posvet in prevdarjajo, kaj začeti zdaj, ko je general Auersperg v Dalmaciji tako nesrečen bil. Slišati je, da mislijo na njegovo mesto postaviti generala Rodiča, in kader se vojna zopet začne, več vojske rabiti, ter najprvo polastiti se Črnogore na katero se uporniki naslanjajo.

Grof Beust potuje na cesarjevo povelje v Florenco italijanskega kralja pozdravljati in izreči mu cesarjevo obžalovanje, ker dogovorjen shod obeh monarhov ni bil mogoč.

V ogerskem državnem zboru so bile stavljene tri interpelacije za voljo dalmatinskih bojnih zadev. — Prvo je stavil grof Zihl in vprašal, ali so se uspešne naprave naredile, da se varuje veljava cele države in vojske v Dalmaciji, ker dozdej dalmatinske zmešnjave niso poravnane. — Drugo vprašanje je stavil magjarske levice poslanec Vuković (Magjar.) On je tirjal, naj se ogerski regimenti ne pošiljajo in ne mešajo v dalmatinsko zadevo, ki ni ogerska; on misli, da ni prav, ka se morajo ogerski vojaki boriti za spolnovanje tujih postav. Če se bodo ogerski vojaki v Dalmaciji proti Jugoslovanom rabili, bodo ti Ogre sovražili. Torej Vuković vpraša, kaj je in bo og. vlada storila, da se pokličejo ogerski vojaki iz Dalmacije domu. — Tretjo interpelacijo je stavil vrli Srb dr. Miletič, kateri vpraša, če je ministru znano, ali je cesar v svoji nepričujočnosti dal poveljniku pravico obešati itd. — Nemški in vladni magjarski listi se budujejo nad obema poslednjima interpelacijama, ka moralčno upor podpirate. — Razen tega je Miletič v ogerskem državnem zboru stavil dva nasveta. Prvi tirja dobrotno neutralnost za turške kristjane; drugi pa zahteva, naj se vojaška granica cela in precej provincializira, ne kos za kosom.

Romanski knez Karol je, spremljan od svoje novoporočene soproge Elizabete, odprl 27. redno sesije obeh zbornic. V prestolnem govoru so stare fraze vsih tacih govorov, kako so razmere z družimi oblastmi dobre in prijeteljske, kako se obrtnija in trgovina dviguje itd.

Iz Carigrada se zve, da turški sultan že misli zadnjo besedo govoriti z nepokornim egiptovskim kraljem. Potem pride boj. Pogum torej Turek ima, ali moči ne bo.

Volitve na Bavarskem so za tako imenovane patrijote dobro izpale. Oni imajo 80, njih nasprotniki liberalni naprednjaki pa 74 poslancev. Ker pa je sedem liberalnih voljeno v Monakovem s samo enim glasom večine, bode najbrž monakovska volitev zavržena in patrijotom priraste potem morda še sedem novih. — Bavarsko ministerstvo, ki zdaj nima v zbornici več večine zá-se, bode moralo odstopiti. Zedinjena Nemčija pa je dobila zopet težak udarec. Ker bi zedinjena Nemčija tudi po naših deželah roke stezala in čez nas Slovence most do Adrije delala, ktereга ustavljati Slovanje nismo še pripravljeni, nam je prav, da se gori v Germaniji med sabo lasajo. — Kakor narodni Velikonemci, tako delajo tudi nemško-liberalci tem volitvam nasproti kisle obraze. Pa je res za jeziti, da nima samo Slovenec in Čeh temuč ima celo blagi, prekulturni narod Nemcev — ultramontance!

Razne stvari.

* (Porotniki celjski.) 26. t. m. so se izžrebali pri okrožni sodniji celjski porotniki za prihodnjo trimesečno dobo. Izžrebani so: **I. Namestniki**, ki morajo po porotni postavi vsi v Celji stanovati, gg.: Jesenko Gregor, Zemmene Ignacij, Košar Rajmund, Kranc Matija, Valenček Jakob, Kuster Jože, Kubasta Dragotin, Plentl Janez, Nordheim Jakob. **II. Porotniki**, gg.: prof. Ant. Hlušček iz Celja, Pajk Gašpar iz Vrbja, Rose Franc iz Vojnika, Pintar Jurij iz Krajncice, Novak Jože iz Vrbna, Bar France iz Celja, Costa Jože jun. iz Celja, Rauch Jože iz Celja, dr. Lindner Gustav iz Celja, Podgoršek Jože z Ašemberga, Podpečan Jože s Slatine, Bergman Franc iz Celja, Hostonsky Janez iz Celja, Hecht Franc iz Celja, Stožir Franc iz Drnovlj, Plavsteiner Štefan iz Kladij, Hofer Valentin iz Celja, Pirnat Andrej iz iz Levca, Pilih Jože iz Drnovlj, Herzman Jože iz Celja, Choholka Adalbert iz Celja, Žnža Anton iz Žavca, Šribar Janez iz Ložnic, dr. Higerperger Dragotin iz Celja, Ratej Anton iz Vezovja, Herzman Ljudevit iz Celja, Žuža Franc jun. iz Žavca, Senica Avgust iz Žavca, Rehar Anton iz Gotovelj, Potekil Janez iz Pankraca, Širca Ernest iz Žavca, Sinka Mihalj iz Grobeljna, Toplak Jože iz Levca, Šiler Tomaž iz Griž, Spes Martin od sv. Miklavža, prof. Orešek Janez iz Celja. — Kolikor moremo soditi iz tega imenika, je med porotniki jako jako malo naših političnih nasprotnikov, tako da se smemo po pravici nadejati objektivne, nepristranske sodbe — in te se nam nikakor ni bati!

* (Odlikovanje.) Dvorni svetovalec dr. Klun je dobil od kralja nizozemskega red nizozemskega leva. Ko bi kranjska dežela kedaj delila take igrače za velike otroke, vedela bi tudi izbrati med zverinami ono, katero bi mu na vrat obesila — lev pa bi to gotovo ne bil.

* (Tiskovno pravdo) ima linški časopis zaradi članka „palača sramote (schandpalais) na judovskem trgu dunajskem“ (kjer biva ministarstvo notranjih zadev.) „Nar. Listy“ opomnijo, da morda linški državni pravnik ne ve, ka je Giskra nekđaj sam tej palači to ime nadel, ko on še ni v njej bil, in sicer — „morda zato ker je tam noter bil nekđaj česki kancelar, kar česki lev nad vrati se priča.“

* (Sodba.) Slovanski „Sokol“ iz Nove Pake je bil po letu od kmečkih fantov napaden, ravno tako, kakor nemškutarski ljublj. turnarji od kmečkih fantov na Jančjem. Prva instancija je obsodila tri: enega na dva enega na štiri, enega na šest mesecev ječe. Viša sodnija pa je odločila da bosta dva sedela samo **4 dni**, eden pa nič, „ker je samo enega svojega tovarša branil“ — Bomo videli na koliko dni bodo v Ljubljani sodili —

* („Jurij s pušo“) prinaša v svoji zadnji, prav dobri številki „nekim staricam“ ta-le distihon:

„Če ste stare, prav, pa babje vsaj ne bodite;
S takim orožjem boré babe se, ne pa može.“

Poslano.

Blagorodnemu g. Winklerju, dež. poslancu itd. v Tominu.

„Domovina“ prinaša v 46. listu dopis iz Tominskega 14. novembra t. l. v katerem gosp. dež. poslanec in c. k. okrajni glavar Winkler piše, da so nekteri zaželeno priložnost dobili, po časnikih hrup zagnati, ker sta samo dr. Tonkli in dr. Žigon interpelacijo za zedinjenje Slovencev stavila. Pové, da se je v „Slov. Nar.“ razun 85 graških slov. študentov tudi nekaj mož iz Solkana, Št. Florjana itd. oglasilo, ki obžalujejo, da le dva poslance možko zastopata njih želje in zahteve itd. Vsemu temu pa sledijo poduki, svarila in opazke, ktere gospod glavar vsem po okolščinah na srce polaga, naštevši ob enem celi venec zaslug, ki jih ima z ostalimi slov. poslanci vred pri goriških Slovencih.

Mene (podpisanega), ki sem z drugimi občinskimi možmi iz Solkana se v „Slov. Nar.“ oglasil, zadevajo tudi ti poduki, svarila in opazki; in to me je napotilo, Vam gosp. glavar, po javni poti nekaj na kratkem opaziti. Zdelo se mi je pa nepotrebno, da bi ostali, ktere tudi omenjeni dopis zadeva, tukaj zmenoj govorili, ker sem gotov, da so z menoj enacih misli.

Med drugim se bere v dopisu: „Ne zamerite mi vi može iz prej imenovanih občin, ki ste na polzni oder javnosti stopili, da tudi vam odkritosrčno povem, kar mislim. Ne bom preiskaval, kdo izmed vas zna kaj več zapisati, ko svoje ime, ali morda še tega ne, in po kaki poti ste dosegli to čast, da so vaša imena prišla v časnik. Meni so n. pr. Doljaki, Čičigoji, Poberaji, Makuci, Zavrtaniki iz Solkana, Knezi, Klančiči, Mozetiči, Pintarji iz Št. Florjana, itd. prijetni ljudje, zato jim svetvam, naj se ne pečajo z visoko politiko, naj se držijo raji svojega kopita, in naj prepusijo visoko politiko tacim možem, ki vidijo nekoliko dalje, ko kamor se vidi iz njih zvonika.“

Gospod glavar! najprej Vam povem, da mislim, da Vam ni treba vedeti, če kateri Doljakov itd. več zna, kot se podpisati, ter menim, da do zdaj se Vam ni še nobeden teh mož za pisarja poučjal.

Dalje pravite, da ne veste, kdo je kriv, da so naša imena po časnikih naznanjena. Na to rečem, da Vam mora biti to dobro znano, ker ste Vi sami in Vaši tovariši tega krivi.

Gospod glavar tudi pravite, da smo Vam prav prijetni ljudje in nam svetujete, ostati pri svojem kopitu. Škoda, da ste nam ta svet prekasno podali. Zakaj nam ga niste priobčili pred 8 leti, ko smo Vas v prvo za poslance volili? Bili bi tedaj morda volitve pustili in se k svojemu kopitu podali, ter tako vsaj nekoliko manj davka plačevali, ktereга nas deželni poslanci stanejo. —

Če bi pa bilo res mogoče Vaš svet poslušati in nam samo pri drevesu in lopati ostati, glejte! prvi bi bil jaz, ki bi to storil. Žalibog pa okoliščine nam kmetom tega zdaj ne pripusté. Bremena, ki so nam naložena in ki se nam od dne do dne nakladajo, nas pri našem „kopitu“ vznemirjajo, da tudi našim poslancem malo pod prste pogledamo. — Res se je mislilo, ko so se poslanci v deželni zbor volili, da nas bodo vsi tako zastopali, da bomo zamogli mirno pri našem kopitu ostati. Dokazano je pa, da le malo poslancev se briga, da bi se nam naše stanje in položaj polajšal. Pri vsem tem upate se Vi vendar Vaš glas povzdigniti proti našim sinovom viših šol; se predrznete očitati možem, kteri so se kot župani, podžupani, starešini in posestniki po želji in na korist sebe in svojih občinarjev javno oglasili? Povejte! če naši izobraženi sinovi; če župani, podžupani, starešine in posestniki Vaši in drugih poslancev volilci ne bodo smeli o pravičnih in koristnih željah svoje mnenje izreči, kdo pa? In kdo so mar tisti, ki nekoliko dalje vidijo, ko kamor se vidi iz njih zvonika? Morebiti Vi, ki kakor se zdi, bi radi absolutično gospodarili podeljeno avtonomijo?

Da je pa že večkrat napovedana vojska posebno tistim goriškim poslancem namenjena, ki so c. k. uradniki, to je res, in tudi jaz sem eden nasprotnikov. Skušnja me je prepričala, da ljudstvo potrebuje poslancev, ki ga namestujejo in zavarujejo na vse strani in tudi proti nepostavnim napadom in zanikernosti uradnikov samih.

Da je bila vojska do zdaj uradnikom ugodna, zahvaliti se imajo le nevednosti ljudstva, ki jih je volilo. Upanje pa nas navdaja, da ko se bo ljudstvo zavedlo, bode vojska le uradnikom kakoršen je g. Herman ugodna.

S tem pa, da se je cestam in ljudskim šolam pripomoč iz deželnega zaloga podelila, ne veste, da ste nam v primeri tri groše iz žepa potegnili, od kterih le enega ste v našo korist obrnili, dva pa ste v laško dolino za laško ljudstvo splavati pustili.

V Solkanu, 23. novembra 1869.

Matija Doljak m. p.,
župan.